

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ГЕОГРАФІЇ ДО ПОЛЬОВОЇ ПРАКТИКИ

Теоретичні основи професійної підготовки до педагогічної діяльності, сутність і специфіку педагогічних умінь, механізми їх формування у процесі професійно-педагогічної підготовки досліджували чимало філософів, психологів та педагогів таких як О. Абдулліна, А. Алексюк, Г. Андреева, Ю. Бабанський, В. Гриньова, М. Євтух, О. Дубасенюк, І. Зязюн, О. Мороз, Н. Нічкало, О. Пехота, Т. Сущенко, І. Тимченко. Окремі дослідження присвячені підготовці фахівців до організації польової практики та висвітлені в працях таких науковців як Бабушкин І. Н., Видина А. А., Корнєєв І. Н., Обозний В. В., Тесман Н. Ф.

Ключовим завданням вищої школи є підвищення якості підготовки фахівців, здатних до активної творчої діяльності в різних галузях громадського та суспільного життя. На сьогоднішній день вища школа має не тільки закласти міцний фундамент теоретичних знань, а й навчити самостійно їх поповнювати, оновлювати, використовувати у практичній діяльності.

Головною метою підготовки вчителів географії у вищому педагогічному закладі є формування творчої, всебічно розвиненої особистості майбутнього педагога з науковим світоглядом, з широким професійним кругозором, що постійно дбає про своє самовдосконалення, повністю відповідає вимогам, які ставить до нього сьогодення.

Основними елементами педагогічної підготовки майбутніх учителів географії є теоретична і практична підготовка під час навчальних занять з курсів, передбачених циклом професійної та практичної частини робочого навчального плану.

Підготовка всебічно розвинутого сучасного вчителя не може бути здійснена, якщо навчально-виховний процес обмежується лише стінами навчальних закладів, підручниками. Навчання і виховання не можуть бути досконалими, якщо вони обмежені тільки навчальним закладом та відірвані від реального життя і проблем навколишнього світу. Саме тому освіта активно шукає педагогічні форми, за допомогою яких здійснюється зв'язок навчання з життям. Однією із таких форм у системі підготовки майбутнього вчителя географії є практика.

Загальновідомо, що залежно від напрямів підготовки студентів, практика може бути: навчальною, навчально-виробничою, польовою, педагогічною, науково-дослідною, асистентською. Встановлено, що успіх педагогічної діяльності майбутніх учителів географії залежить від сформованості практичних умінь та навичок.

У системі методичної підготовки майбутніх учителів географії, навички експериментально-дослідницької роботи здобуваються саме під час проходження польової практики, яка дає можливість застосовувати набуті знання на практиці.

Особлива увага у підготовці вчителя географії приділяється польовим навчальним практикам з геології, метеорології та кліматології, землезнавства, краєзнавства, гідрології та геоморфології.

Під час практики з геології майбутні учителі географії здобувають вміння та навички під час дослідження і опису геологічних відслонень, визначення гірських порід і мінералів, розпізнання залишків викопних організмів, спостереження за результатами екзогенних та ендегенних процесів. Польове вивчення геологічної будови території проводиться як у місцях природного виходу на денну поверхню гірських порід, так і у кар'єрах, канавах, свердловинах [1, с. 16].

Упродовж практики з метеорології та кліматології закріплюються знання із організації метеорологічних спостережень на метеорологічному майданчику і веденні журналу погоди, проведенні маршрутних і стаціонарних мікрокліматичних спостережень, складання графіків зміни температури і відносної вологості повітря та атмосферного тиску у просторі і часі.

Потребує уваги практика з землезнавства та краєзнавства, під час якої відбуваються польові дослідження природи, ознайомлення з прийомами орієнтування на місцевості, визначення гірських порід, визначення і опис основних форм рельєфу.

Практика з гідрології передбачає дослідження і комплексний опис річок (морфометричних характеристик русла, швидкості течії, фізичних і хімічних властивостей води), озер (морфологічних характеристик озерної улоговини, фізичних і хімічних властивостей води, гідробіологічної характеристики, характеру використання місцевим населенням), підземних вод (фізичних і хімічних властивостей вод джерел і колодязів) і боліт (типу, будови, морфології, гідрографії, термічного режиму, господарського значення). Гідрометричні спостереження за режимом рік, каналів, озер, боліт, водосховищ проводяться на гідрологічних станціях [3, с. 5]

Набуті експериментальні навички роботи майбутній вчитель географії матиме можливість застосовувати під час проведення польової практики, на пришкільній навчально-дослідній ділянці, у куточку живої природи, під час організації науково-дослідницької та навчально-дослідної роботи учнів.

Оскільки в результаті проходження польової практики відбувається реалізація теоретичних знань, отриманих під час лекційного курсу упродовж року, оволодіння практичними уміньми і навичками, безпосереднє ознайомлення з живою природою, у навчальному процесі необхідно забезпечувати вивчення курсів з циклу природничо-наукової підготовки , а саме «Загальне землезнавство», «Геологія з основами палеонтології», «Географія ґрунтів з основами ґрунтознавства», «Гідрологія».

Таким чином, підготовка майбутнього вчителя географії до польової практики є важливою ланкою підготовки висококваліфікованих фахівців у системі сучасної педагогічної освіти, що закріплює і поширює теоретичні знання та дає змогу сформувати практичні навички в різноманітних польових умовах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабушкин И. Н. Комплексная полевая практика по физической географии [Учебник для студентов-заочников географических факультетов педагогических

- институтов] / И. Н. Бабушкин –М. : Просвещение, 1972. –101 с.
2. Куйбіда В. В. Зоологія хребетних [Практикум: посібник з навчально-польової практики] / В. В. Куйбіда, Г. Г Гавриш, В. В Лопатинська –К. : Міленіум, –2007. –210с.
 3. Овчаров Е. Е. Практикум по гидрологии, гидрометрии и регулированию стока / Е. Е. Овчаров, Н. Н Захаровская, И. В. Прошляков - М. : Агропромиздат, - 1988. - 224 с.
 4. Польова практика з геоморфології : метод. вказівки [для студ. природничо-географічного факультету] / [укл. Чайка В. В.] - Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, - 2010. - 20 с.
 5. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи / М.М.Фіцула - К. : Академвидав, - 2006. - 352 с.